

- Slechts voor intern gebruik -

**Korte corona-update
van de situatie op de eilanden
Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten**

(maandag 18 mei 2020)

Het aanbod in de RMR van vrijdag jl. betreft begrotingssteun voor de komende zes weken: ongeveer € 105 mln voor Curaçao, € 59 mln voor Aruba en ruim € 27 mln voor Sint Maarten. Voor deze renteloze leningen stelt Nederland een aantal voorwaarden. Ik noem de voornaamste:

- de landen moeten wat de loonsubsidies betreft invulling geven aan de door Nederland wenselijk geachte werknemersbijdrage (arbeidstijdverkorting);
- verlaging van 25% op het totale pakket arbeidsvoorwaarden van Statenleden en ministers per 1 juli;
- verlaging van 12,5% op het totale pakket arbeidsvoorwaarden voor alle medewerkers in de publieke en semipublieke sector (waarbij het minimumloon als ondergrens geldt) per 1 juli;
- het voor onbepaalde tijd afschaffen van de indexering voor bovenstaande salarissen;
- maximering (ook voor bestaande contracten!) van het totale pakket arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector tot 130% van het nieuwe genormeerde arbeidsvoorwaardenpakket van de minister-president van het betreffende land; en
- een gelijke doorwerking van deze maximering naar de tarieven van consultants.

Voor Curaçao geldt voorts een aantal voorwaarden met betrekking tot het op korte termijn transparant in beeld brengen van de problematiek in de financiële sector, waarvan het bijna omvallen van de Girobank het meest bekende voorbeeld is. Ook moet al gedurende de komende weken de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) bestuurlijk en anderszins fors worden versterkt. De Nederlandsche Bank krijgt daarbij een belangrijke sturende rol en brengt verslag uit aan de RMR.

Sint Maarten krijgt daarnaast als extra opdracht de enkele jaren geleden afgesproken pensioenhervormingen door te voeren.

Daarnaast moeten de landen voor 15 juni komen met voorstellen voor structurele hervormingen, zodat deze kunnen worden meegewogen bij de besluitvorming over de derde tranche liquiditeitssteun begin juli.

De regering van Aruba heeft per omgaande ingestemd met de voorwaarden. Beide andere regeringen zijn (veel) kritischer. Curaçao overlegt vandaag met de Staten en de sociale partners. De minister-president van Sint Maarten sprak van een 'indecent proposal' en haar Curaçaose collega vindt de voorwaarden niet realistisch.

Overigens geven uiteenlopende eilandelijke contactpersonen informeel aan de opstelling van Nederland alleszins te begrijpen: de politiek-bestuurlijke elite houdt zichzelf al tientallen jaren uit de wind, afspraken met Nederland worden consequent niet nagekomen en dat is geen toeval of onkunde: velen aan de top van de publieke sector (consultants inclusief) hebben simpelweg belang bij de status quo. Dat is onder normale omstandigheden al moeilijk verteerbaar, maar tijdens deze crisis helemaal.

Woensdag moeten Curaçao en Sint Maarten Nederland berichten of zij instemmen met de voorwaarden. De voorstellen zijn overigens geheel in lijn met de adviezen van het C(A)ft, waarvan de voorzitter – prof. dr. R.H.J.M. Gradus – per 1 juli voor drie jaar wordt herbenoemd.

Woensdag vindt er in de Tweede Kamer een overleg plaats met de staatssecretaris van BZK.

Aruba

Medische situatie

Op Aruba zijn nog vijf mensen besmet. Eén van hen verblijft in het ziekenhuis; de rest is thuis. Er zijn drie mensen overleden.

Maatregelen korte termijn

De lockdown wordt de komende weken afgebouwd, maar bepaalde maatregelen (afstand houden etc.) blijven langer van kracht. De scholen gaan gefaseerd weer open.

Vooruitzichten langere termijn

De regering verwacht een krimp die kan oplopen tot 40%. Meer dan 37.000 mensen dreigen hun baan te verliezen (op een beroepsbevolking van 55.000 zielen).

Bonaire

Medische situatie

Er zijn geen actuele besmettingen bekend.

Maatregelen korte termijn

De lockdown is goeddeels afgebouwd, maar bepaalde maatregelen (afstand houden, geen grote bijeenkomsten etc.) blijven langer van kracht. Het luchtruim blijft zeker tot 15 juni gesloten voor regulier luchtverkeer.

Vooruitzichten langere termijn

De financiële maatregelen voor Bonaire zijn vergelijkbaar met die in Europees Nederland. Zo kunnen werkgevers in bepaalde sectoren een vergoeding krijgen van maximaal 80% van de loonkosten.

Curaçao

Medische situatie

Er zijn nog twee actieve gevallen, waarvan één in het ziekenhuis. Eén patiënt is overleden.

Maatregelen korte termijn

De lockdown is goeddeels afgebouwd, maar bepaalde maatregelen (afstand houden, geen grote bijeenkomsten etc.) blijven langer van kracht.

Vooruitzichten langere termijn

De centrale bank (CBCS) voorspelt een forse krimp, oplopend tot ruim 25%, van het BBP. Zonder overheidssteun verwacht de CBCS een werkloosheid van 40 tot 60%.

De regering had voor de RMR van vrijdag besloten de jaarlijkse loontrede nu niet uit te betalen, maar op te schorten (het gaat om ongeveer € 3,6 mln). Het vakantiegeld zou wel gewoon worden uitbetaald (kosten ongeveer € 9,3 mln). Of dat na de RMR-voorstellen van vrijdag nog doorgaat is ongewis.

SabaMedische situatie

Beide besmette personen zijn hersteld.

Maatregelen korte termijn

De lockdown is goeddeels afgebouwd, maar bepaalde maatregelen (afstand houden, geen grote bijeenkomsten etc.) blijven langer van kracht. Het luchtruim blijft zeker tot 15 juni gesloten voor regulier luchtverkeer.

Vooruitzichten langere termijn

De financiële maatregelen voor Saba zijn vergelijkbaar met die in Europees Nederland. Zo kunnen werkgevers in bepaalde sectoren een vergoeding krijgen van maximaal 80% van de loonkosten.

Sint EustatiusMedische situatie

Er zijn geen actuele besmettingen bekend.

Maatregelen korte termijn

De lockdown wordt afgebouwd, maar bepaalde maatregelen (afstand houden, geen grote bijeenkomsten etc.) blijven langer van kracht. Het luchtruim blijft zeker tot 15 juni gesloten voor regulier luchtverkeer.

Vooruitzichten langere termijn

De financiële maatregelen voor Sint Eustatius zijn vergelijkbaar met die in Europees Nederland. Zo kunnen werkgevers in bepaalde sectoren een vergoeding krijgen van maximaal 80% van de loonkosten.

Sint Maarten / Saint-MartinMedische situatie

Sint Maarten telt 15 besmette personen, waarvan er vier in (de speciale voorziening naast) het ziekenhuis liggen. De anderen zijn thuis. Vijftien mensen zijn overleden.

Aan de Franse kant zijn zeven actieve gevallen (twee meer dan donderdag: zij zijn de afgelopen dagen positief getest; van twee anderen zijn de uitslagen nog onbekend), waarvan er zich één in het ziekenhuis (van Martinique) bevindt en zes thuis in isolatie zitten. Drie mensen zijn overleden.

Maatregelen korte termijn

De lockdown wordt de komende weken stapsgewijs versoepeld. De avondklok blijft van kracht en ook is het (tot zeker 21 juni) in het weekend niet toegestaan zonder geldige reden op de openbare weg te verblijven. Scholen gaan gefaseerd weer open.

Ook aan de Franse kant worden de beperkende maatregelen geleidelijk versoepeld.

Sint Maarten heeft dit weekend eenzijdig besloten de grens met de Franse kant te openen. Saint-Martin handhaaft vooralsnog de beperkingen en controles: alleen mensen met speciale beroepen of medische redenen mogen de grens over.

De Franse 'préfète déléguée' (die ter plaatse eindverantwoordelijk is voor onder meer de crisisbestrijding, openbare orde, veiligheid en grensbewaking) geeft aan dat het virus nog

onvoldoende onder controle is en wijst daarbij op de twee recente nieuwe besmettingen en de twee nieuwe verdachte gevallen. Lokale bestuurders te Marigot dringen echter sterk aan op heropening van de grens.

Vooruitzichten langere termijn

De centrale bank (CBCS) heeft berekend dat de economische krimp aan de Nederlandse kant kan oplopen tot bijna 30% van het GDP; erger dan na orkaan Irma, toen de krimp in 2018 op bijna 7% uitkwam.